

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 527/2015-48

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. mája 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) v konaní o sťažnosti obchodnej spoločnosti HYPO-BANK BURGENLAND Aktiengesellschaft, Neusiedlerstrasse 33, Eisenstadt, Rakúsko, zastúpenej MALICH advokátska kancelária, s. r. o., Dunajská 25, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Pavol Malich, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd prvým a druhým výrokom uznesenia Krajského súdu v Nitre sp. zn. 15 Cob 36/2015 z 19. marca 2015, za účasti Krajského súdu v Nitre, takto

r o z h o d o l :

Základné právo obchodnej spoločnosti HYPO-BANK BURGENLAND Aktiengesellschaft na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd prvým a druhým výrokom uznesenia Krajského súdu v Nitre sp. zn. 15 Cob 36/2015 z 19. marca 2015 p o r u š e n é n e b o l i .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. júna 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti HYPO-BANK BURGENLAND Aktiengesellschaft, Neusiedlerstrasse 33, Eisenstadt, Rakúsko (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej MALICH advokátska kancelária, s. r. o., Dunajská 25, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Pavol Malich, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) prvým a druhým výrokom uznesenia Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 15 Cob 36/2015 z 19. marca 2015 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh ústavný súd zistil, že sťažovateľka v procesnom postavení žalobkyne je účastníčkou konania o určenie neplatnosti zmluvy o zriadení vecného bremena z 5. februára 2015 medzi žalovaným v 1. rade ako povinným a žalovaným v 2. rade ako oprávneným vedeného Okresným súdom Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 10 C 85/2014. Spolu so žalobou bol okresnému súdu doručený i návrh na vydanie predbežného opatrenia, ktorým sa sťažovateľka domáhala, aby okresný súd „*žalovanému v 1. rade zakázal nakladať s pozemkom registra C č. 1853/14 o výmere 6843 m², zastavané plochy a nádvoria zapísaným na [REDAKOVANÉ], vedeným Okresným úradom Nové Zámky, odbor katastrálny, pre kat. úz. [REDAKOVANÉ] a to najmä previesť ich na inú osobu, vložiť ako nepeňažný vklad do spoločnosti, darovať, vymeniť, prenajať, vypožičať, zameniť s inou vecou, zriadiť k nemu vecné bremeno alebo záložné právo, a to až do právoplatného rozhodnutia vo veci vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod č. k. 10 C/85/2014*“ a aby „*súd žalovanému v 1. rade zakázal nakladať s pozemkom registra C č. [REDAKOVANÉ] o výmere 6 m², zastavané plochy a nádvoria a parcela registra C č. [REDAKOVANÉ] o výmere 3717 m², zastavané plochy a nádvoria, zapísané na [REDAKOVANÉ], vedené Okresným úradom Nové Zámky, odbor katastrálny, pre kat. úz. [REDAKOVANÉ] a to najmä previesť ich na inú osobu, vložiť*

ako nepeňažný vklad do spoločnosti, darovať, vymeniť, prenajať, vypožičať, zameniť s inou vecou, zriadiť k nemu vecné bremeno alebo záložné právo, a to až do právoplatného rozhodnutia vo veci vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod č. k. 10 C/85/2014“.

Okresný súd uznesením sp. zn. 10 C 85/2014 z 10. júna 2014 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) žalovanému v 1. rade zakázal *„nakladať s nehnuteľnosťou, a to pozemkom, nachádzajúcim sa na parcele registra C č. [REDAKOVANÉ] o výmere 6843 m², zastavané plochy a nádvoria zapísaným na [REDAKOVANÉ], vedeným Okresným úradom Nové Zámky, odbor katastrálny, pre kat. úz. [REDAKOVANÉ] a to najmä previesť ich na inú osobu, vložiť ako nepeňažný vklad do spoločnosti, darovať, vymeniť, prenajať, vypožičať, zameniť s inou vecou, zriadiť k nemu vecné bremeno alebo záložné právo, a to až do právoplatného rozhodnutia vo veci vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod č. k. 10 C/85/2014“* a v prevyšujúcej časti návrh sťažovateľky na nariadenie predbežného opatrenia zamietol (ďalej aj „zamietavý výrok“).

Proti uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie smerujúce proti zamietavému výroku a žalovaní v 1. a 2. rade podali odvolanie proti výroku, ktorým okresný súd vyhovel návrhu sťažovateľky (ďalej aj „vyhovujúci výrok“).

Krajský súd napadnutým uznesením zmenil vyhovujúci výrok uznesenia okresného súdu tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol (prvý výrok), vo vzťahu k zamietavému výroku uznesenie okresného súdu potvrdil (druhý výrok) a odvolanie žalovaného v 2. rade odmietol (tretí výrok).

Podľa názoru sťažovateľky: *„... Prvý a Druhý výrok Uznesenia Krajského súdu o predbežnom opatrení neboli odôvodnené ústavne primeraným (akceptovateľným) spôsobom, nakoľko boli založené (opierajú sa) výhradne len o 2 argumenty Krajského súdu, z ktorých je jeden nelogický (iracionálny) a ten druhý zase irelevantný (nesúvisí s prípadom). Takéto nedostatočne odôvodnené rozhodnutie predstavuje v zmysle ustálenej judikatúry Ústavného súdu SR porušenie práva na spravodlivé súdne konanie a spôsobuje, že rozhodnutie je ústavne neudržateľné a arbitrárne.“*

Sťažovateľka v sťažnosti ďalej uvádza:

„Pokiaľ ide o prvý argument Krajského súdu, tak Krajský súd nielenže skonštatoval, že uzavretím Zmluvy o zriadení vecného bremena k Založeným pozemkom žalovaný 1. rade neznížil hodnotu svojho majetku (resp. Založených pozemkov), pretože Žalované pozemky ostali aj naďalej v jeho vlastníctve, ale Krajský súd bol ešte aj toho názoru, že žalovaný v 1. rade týmto úkonom zvýšil hodnotu svojho majetku o 10.000 EUR (odplata za zriadenie vecného bremena), čo považoval za pozitívnu skutočnosť vzhľadom na záväzok žalovaného v 1. rade voči žalobcovi z Úverovej zmluvy.

Tento argument Krajského súdu je zjavne nesprávny (nelogický a iracionálny) a úplne odporuje právnemu záveru žalobcu ako záložného veriteľa o tom, že uzavretím Zmluvy o zriadení vecného bremena sa znížila hodnota zálohu (Založených pozemkov)...

Pokiaľ ide o druhý argument Krajského súdu (o tom, že ak je nárok žalobcu zabezpečený záložným právom, tak nebezpečenstvo zmarenia výkonu rozhodnutia nehrozí a preto netreba nariaďovať predbežné opatrenie), tak ten by bol správny, ak by sa žalobca vo svojej Žalobe domáhal zaplatenia dlžnej sumy.

Žalobca (ako záložný veriteľ) sa však vo svojej Žalobe domáha určenia neplatnosti Zmluvy o zriadení vecného bremena k Založeným pozemkom, a to za tým účelom, aby zabránil zníženiu hodnoty Založených pozemkov, ktoré by bolo nevyhnutným dôsledkom takejto Zmluvy o zriadení vecného bremena.

Nesprávnosť vyššie uvedeného druhého argumentu Krajského súdu teda spočíva v tom, že z hľadiska predmetného prípadu (Žaloby a Návrhu na nariadenie predbežného opatrenia) je irelevantný, a to preto, že s predmetným prípadom nesúvisí a nevzťahuje sa neho.“

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľka žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo spoločnosti HYPO-BANK BURGENLAND Aktiengesellschaft na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 15 Cob/36/2015-397 zo dňa 19. 03. 2015 v Prvom výroku (o zmene

vyhovujúcej časti Uznesenia Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 10 C/85/2014-273 zo dňa 10. 06. 2014) a v Druhom výroku (o potvrdení zamietajúcej časti Uznesenia Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 10 C/85/2014-273 zo dňa 10. 06. 2014) porušené bolo.

2. Uznesenie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 15 Cob/36/2015-397 zo dňa 19. 03. 2015 v Prvom výroku (o zmene vyhovujúcej časti Uznesenia Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 10 C/85/2014-273 zo dňa 10. 06. 2014) a v Druhom výroku (o potvrdení zamietajúcej časti Uznesenia Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 10 C/85/2014-273 zo dňa 10. 06. 2014) sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

3. Spoločnosti HYPO-BANK BURGENLAND Aktiengesellschaft sa priznáva náhrada trov konania vo výške 355,67 EUR, ktorú je Krajský súd v Nitre povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Uznesením č. k. II. ÚS 527/2015-15 z 3. septembra 2015 ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru prvým a druhým výkonom uznesenia krajského súdu sp. zn. 15 Cob 36/2015 z 19. marca 2015. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu krajského súdu na vyjadrenie k sťažnosti, zaslanie spisu sp. zn. 15 Cob 36/2015 a oznámenie, či trvá na ústnom pojednávaní vo veci.

Na žiadosť ústavného súdu reagoval podpredseda krajského súdu v prípise sp. zn. Spr 1193/15 z 19. októbra 2015, v ktorom okrem iného uvádza, že:

„... rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za také, ktoré spĺňa všetky náležitosti vymedzené v ust. § 157 ods. 2 O. s. p. za použitia ust. § 167 ods. 2 O. s. p. Odvolací súd vo svojom závere uvádza, že sťažovateľ v postavení žalobcu nepreukázal všetky skutočnosti potrebné na pozitívne rozhodnutie o jeho návrhu.

V tomto kontexte Krajský súd v Nitre dodáva, že pred rozhodnutím o návrhu na predbežné opatrenie sa dokazovanie v rozsahu vyžadovanom v základnom konaní spravidla nevykonáva. Dokazovanie má povahu osvedčovania tých procesných a hmotnoprávných skutočností, ktorých spravdepodobnenie môže vyústiť do záveru o legálnosti resp. nelegálnosti nariadenie predbežného opatrenia. Ak podľa názoru súdu sťažovateľ

dostatočne neosvedčil existenciu skutočnosti potrebných na to, aby súd návrhu na nariadenie predbežného opatrenia vyhovel, je logické, že návrh zamietol.

To, či sa odvolací súd s týmto záverom v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal dostatočným spôsobom, ponechávam na posúdení Ústavného súdu SR.

Záverom uvádzam, že v zmysle § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z., netrvám na ústnom pojednávaní veci.“

Následne ústavný súd upovedomil podľa § 51 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) obchodné spoločnosti [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ] ako účastníkov napadnutého konania pred krajským súdom v procesnom postavení žalovaných o prijatí sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie a doručil im sťažnosť, uznesenie o prijatí č. k. II. ÚS 527/2015-15 z 3. septembra 2015 a vyjadrenie podpredsedu krajského súdu sp. zn. Spr 1193/15 z 19. októbra 2015 na prípadné vyjadrenie.

Dňa 19. januára 2016 bolo ústavnému súdu doručené písomné stanovisko obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „stanovisko dotknutej osoby“), v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Sťažnosť je neprípustná, pretože:

- sťažovateľ pred podaním sťažnosti nepodal proti napadnutému uzneseniu dovolanie a nevyčerpal tak opravné prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov (čl. II),*

- sťažovateľ sa sťažnosťou domáha preskúmania správnosti skutkových a právnych záverov súdu v napadnutom uznesení - ústavný súd na preskúmanie takých skutočností nemá právomoc (čl. III).“*

V súvislosti s odôvodnením prvého a druhého výroku napadnutého uznesenia krajského súdu dotknutá osoba uvádza:

„... závery súdu uvedené v odôvodnení napadnutého uznesenia nie sú arbitrárne... Zníženie hodnoty pozemkov, ku ktorému by podľa názoru sťažovateľa došlo v dôsledku zriadenia vecného bremena v prospech vlastníka budovy obchodného centra sa sťažovateľ snaží odôvodniť rôznymi hypotetickými (až špekulatívnymi) tvrdeniami, ktoré žiadnym spôsobom nepreukazuje... Opomína, že všetky dotknuté pozemky majú charakter obslužných pozemkov s parkoviskami a účelovými komunikáciami, ktorých užívanie je spojené s užívaním budovy obchodného centra. Nemožno ich užívať na žiaden iný účel, nemožno na nich stavať a ani vykonávať žiadnu inú činnosť, ktorá by nesúvisela s prevádzkou budovy obchodného centra. Dotknutá osoba pre úplnosť zdôrazňuje, že úver poskytnutý sťažovateľom riadne spláca. Obava sťažovateľa z príp. výkonu záložného práva je preto nedôvodná... Ak by napokon aj zriadením vecného bremena k dotknutým pozemkom v prospech vlastníka budovy obchodného centra došlo k zmenšeniu ich hodnoty, ani táto skutočnosť by nespôsobovala neplatnosť zmluvy o zriadení vecného bremena a neodôvodňovala by bez ďalšieho nariadenie predbežného opatrenia...

Súd v odôvodnení napadnutého uznesenia poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, z ktorého vyplýva, že ak je nárok účastníka konania zabezpečený záložným právom, nie je spravídla daný dôvod na nariadenie predbežného opatrenia (a bezprostredne nehrozí nebezpečenstvo zmarenia výkonu rozhodnutia)... Sťažovateľ v žalobe (a rovnako aj v sťažnosti) opakovane zdôrazňuje, že jediným dôvodom, prečo sa domáha určenia neplatnosti zmluvy o zriadení vecného bremena je jeho (inak neodôvodnená) obava o riadne plnenie záväzku z úverovej zmluvy uzatvorenej medzi sťažovateľom a dotknutou osobou (a obava o budúci výkon záložného práva). Ak by preto nariadenie predbežného opatrenia neprichádzalo do úvahy (s ohľadom na existenciu záložného práva sťažovateľa) ani vtedy, ak by dotknutá osoba svoj záväzok neplnila, o to menej sú splnené predpoklady pre jeho nariadenie v situácii, keď dotknutá osoba svoj záväzok z úverovej zmluvy riadne plní (a sťažovateľ svoje obavy o jeho riadne plnenie zároveň žiadnym spôsobom nepreukázal).“

Následne ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky, aby sa vyjadril, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň mu zaslal vyjadrenie podpredsedu krajského súdu sp. zn. Spr 1193/15 z 19. októbra 2015 a stanovisko dotknutej osoby doručené

ústavnému súdu 19. januára 2016 k prijatej sťažnosti na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska. Zároveň mu oznámil, že obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ] nezaujala stanovisko k prijatej sťažnosti.

Právny zástupca sťažovateľky v podaní z 28. apríla 2016 oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, a k vyjadreniu podpredsedu krajského súdu uviedol:

„Sme presvedčení, že našim opisom krokov (úkonov), ktoré vykonáva dotknutá osoba (zbavovanie sa majetku dotknutou osobou a znižovanie hodnoty založených pozemkov), sme dostatočne osvedčili skutočnosti odôvodňujúce vyhovieť nášmu návrhu na nariadenie predbežného opatrenia.“

Vo vzťahu k stanovisku dotknutej osoby právny zástupca okrem iného argumentuje:

„V Ústavnej sťažnosti sme jasne opísali skutkový stav, v dôsledku ktorého máme dôvodnú obavu o riadne plnenie záväzku z úverovej zmluvy (uzatvorenej medzi sťažovateľom a dotknutou osobou).

Dôvodnosť našej obavy zvyšuje aj skutočnosť, že z vyjadrenia dotknutej osoby nie je vôbec zrejmé, kto za ňu koná a kto vyjadrenie podpísal. Podľa informácii z Obchodného registra dotknutá osoba opätovne zmenila konateľa, ktorým je teraz fyzická osoba s trvalým pobytom v Budapešti v Maďarskej republike.

Zároveň si dovoľujeme upozorniť aj na ďalšie konanie dotknutej osoby, ktoré zvyšuje naše obavy týkajúce sa riadneho plnenia záväzku z úverovej zmluvy. Podľa výpisu z Registra účtovných závierok si dotknutá osoba neplní povinnosť vyplývajúcu z právnych predpisov Slovenskej republiky a nezakladá účtovné závierky do Zbierky listín.

Sme presvedčení, že aj takéto netransparentné konanie dotknutej osoby osvedčuje náš návrh na nariadenie predbežného opatrenia a dôvodnosť podania Ústavnej sťažnosti.“

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľky a podpredsedu krajského súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

V zmysle čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne konformným spôsobom interpretovaná platná a účinná právna norma (m. m. IV. ÚS 77/02).

Ústavnosť konaní pred orgánom verejnej moci predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkým zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu predmetného konania. Ústavný súd z tohto hľadiska osobitne pripomína požiadavku objektivity predmetného postupu príslušného orgánu verejnej moci (m. m. II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ktorej nebezpečenstvo spočíva v potenciálnom uplatnení ničím (objektívne) nepodloženej úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú v podmienkach právneho štátu okrem iného garantované zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu pre rozhodnutie.

Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavovať nielen vo využití všetkých dostupných a pritom legálnych zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje (musí obsahovať) aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich uplatnenia v súlade s procesnými predpismi.

Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

Aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná

odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra ESĽP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, bod 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

Ústavný súd poukazuje na to, že uvedený článok ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných

ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Vychádzajúc z uvedených právnych názorov, úlohou ústavného súdu bolo posúdiť námietky sťažovateľky uplatnené v sťažnosti proti prvému a druhému výroku napadnutého uznesenia krajského súdu, najmä z hľadiska rešpektovania záruk vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v kontexte s doterajšou judikatúrou ústavného súdu, ako aj EŠLP aplikovateľnou na posudzovanú vec.

Zo sťažnosti vyplýva, že základom argumentácie sťažovateľky o porušení ňou označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru je tvrdenie, že:

„Prvý a Druhý výrok Uznesenia Krajského súdu o predbežnom opatrení neboli odôvodnené ústavne primeraným (akceptovateľným) spôsobom, nakoľko boli založené (opierajú sa) výhradne len o 2 argumenty Krajského súdu, z ktorých je jeden nelogický (iracionálny) a ten druhý zase irelevantný (nesúvisí s prípadom). Takéto nedostatočne odôvodnené rozhodnutie predstavuje v zmysle ustálenej judikatúry Ústavného súdu SR porušenie práva na spravodlivé súdne konanie a spôsobuje, že rozhodnutie je ústavne neudržateľné a arbitrárne.“

Z hľadiska sťažovateľkou uplatnenej argumentácie ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že posudzovanie podmienok na vydanie či zrušenie predbežného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) pristupuje k preskúmvaniu sťažnosti, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv predbežným opatrením zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými nariaďujú či zrušujú predbežné opatrenia, a to nielen preto, že nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, že ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania nezasahuje konečným spôsobom (IV. ÚS 82/09). Ústavný súd meritórne posudzuje predbežné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o nariadení predbežného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie,

resp. zrušenie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o predbežných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu.

Bez ohľadu na uvedené ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že aj v konaní o návrhu na vydanie či zrušenie predbežného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Rozhodnutie o návrhu na nariadenie či zrušenie predbežného opatrenia musí mať predovšetkým rovnako ako iné súdne rozhodnutia zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené.

Ústavný súd poukazuje tiež na to, že účelom predbežného opatrenia je dočasná úprava práv a povinností, ktorá nevylučuje, že o právach a povinnostiach účastníkov konania o predbežnom opatrení bude vo veci samej rozhodnuté inak než v konaní o predbežnom opatrení. Všeobecný súd predbežným opatrením dočasne upravuje pomery účastníkov konania, pričom je dôležité, že je povinný poskytnúť ochranu tomu, kto sa vydania predbežného opatrenia domáha, ale v rámci ústavných pravidiel tiež tomu, proti komu návrh smeruje. Predbežné opatrenia s ohľadom na ich charakter nemôžu spravidla zasiahnuť do základných práv alebo slobôd účastníkov konania, lebo rozhodnutia o nich nemusia zodpovedať konečnému meritórnemu rozhodnutiu. Predbežné rozhodnutia predstavujú opatrenia, trvanie ktorých je obmedzené a môže byť kedykoľvek na návrh zrušené (IV. ÚS 257/2010).

V súvislosti so skúmaním sťažnostnej argumentácie sťažovateľky poukazuje ústavný súd na relevantnú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, v ktorej sa uvádza:

„Odvolací súd prejednal podané odvolania všetkých účastníkov konania podľa ustanovenia § 212 ods. 1 OSP bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 214 ods. 2

OSP a dospel k záveru, že časť napadnutého uznesenia súdu prvého stupňa, ktorou nariadil predbežné opatrenie nie je vecne správna.

Vychádzajúc z obsahu predloženého spisu je nepochybné, že žalobca podal dňa 01. 04. 2014 žalobu o učenie neplatnosti zmluvy o zriadení vecného bremena uzavretej medzi žalovanými v 1. a 2. rade, pričom súčasne podal návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým by súd žalovanému v 1. rade zakázal nakladať s pozemkami špecifikovanými na [REDACTED] podľa petitu podaného návrhu.

Podľa ustanovenia § 76 ods. 1 písm. f/ OSP, ktorým súd prvého stupňa odôvodnil čiastočné nariadenie predbežného opatrenia, predbežným opatrením môže súd uložiť účastníkovi najmä aby nenakladal s určitými vecami alebo právami, prípadne aby niečo vykonal, niečoho sa zdržal alebo niečo znášal.

Návrh na predbežné opatrenie má obsahovať zákonom požadované náležitosti uvedené v § 79 ods. 1 OSP, ktorými sú opísanie rozhodujúcich skutočností, odôvodňujúcich vydanie predbežného opatrenia, odôvodnenie nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana a nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy. Uvedené skutočnosti sú základným predpokladom na vyhovenie návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Pre rozhodnutie súdu o nariadení predbežného opatrenia je rozhodujúci stav v čase vydania rozhodnutia súdu prvého stupňa. Z uvedeného procesného pravidla vyplývajú závažné dôsledky. Stavom v čase rozhodovania je skutkový a právny stav veci, v ktorej sa má rozhodovať o návrhu na predbežné opatrenia. Odvolací súd teda za základ svojho rozhodnutia považuje skutkový stav a právne posúdenie, ktoré tu bolo v čase rozhodovania súdu prvého stupňa.

Keďže predbežné opatrenie musí mať vzťah k právnemu vzťahu, ktorý je alebo bude predmetom konania vo veci samej, je jeho účelom taktiež dočasná úprava pomerov účastníkov a pre jeho vydanie je potrebné osvedčenie takých okolností, že bez okamžitej úpravy právnych pomerov by bolo právo účastníka ohrozené. Žalobcom označené konanie žalovaného v 1. rade, uzavretie zmluvy o zriadení vecného bremena so žalovaným v 2. rade nemožno jednoznačne považovať za konanie, ktorým by žalovaný v 1. rade znižoval hodnom svojho majetku, predmet tejto zmluvy zostal naďalej vo vlastníctve žalovaného v 1. rade a dokonca uzavretím tejto zmluvy nadobudol majetok v hodnote 10.000,- eur, došlo teda k zhodnoteniu jeho majetkového pomeru, čo možno považovať za pozitívnu skutočnosť

vzhľadom k jeho záväzku z úverovej zmluvy voči žalobcovi. Naviac odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie NS SR v Bratislave sp. zn. 2 Obo 312/94 zo dňa 27. 10. 1994, podľa ktorého ak je nárok žalobcu zabezpečený záložným právom, obvykle nebezpečie zmarenia výkonu rozhodnutia bezprostredne a reálne nehrozí a preto spravidla nie je daný dôvod na nariadenie predbežného opatrenia. Z uvedeného rozhodnutia taktiež vyplýva, že samotné záložné právo umožňuje, aby žalobca v prípade, že záväzok nebude včas splnený, bol uspokojený z veci založenej žalovaným.

Odvolací súd teda dospel k záveru, že žalobca nepreukázal skutočnosti, ktoré by osvedčovali ohrozenie budúceho výkonu rozhodnutia a taktiež také konanie žalovaného, ktorého dôsledkom by bolo znižovanie hodnoty jeho majetku.

S poukazom na vyššie uvedené preto odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa v časti nariadeného predbežného opatrenia podľa ustanovenia § 220 OSP zmenil tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Súčasne vo zvyšnej zamietajúcej časti rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa ustanovenia § 219 ods. 1, 2 OSP potvrdil. “

Vychádzajúc predovšetkým z citovaného, ústavný súd zastáva názor, že argumentácia krajského súdu zodpovedá príslušným ustanoveniam Občianskeho súdneho poriadku týkajúcim sa podmienok nariadenia predbežného opatrenia.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia je zrejmé, že skutočnosti, na ktoré poukazuje sťažovateľka, krajský súd nepovažoval za také, ktoré by bez okamžitej úpravy právnych pomerov osvedčovali ohrozenie budúceho výkonu jej práva. Záver, ku ktorému dospel krajský súd, že „uzavretie zmluvy o zriadení vecného bremena zo žalovaným v 2. rade nemožno jednoznačne považovať za konanie, ktorým by žalovaný v 1. rade znižoval hodnotu svojho majetku“, nemožno podľa názoru ústavného súdu v okolnostiach posudzovanej veci (vychádzajúc zo skutkového stavu a právneho stavu veci v čase rozhodovania súdu prvého stupňa) považovať za arbitrárny či svojvoľný. V súvislosti s konštatovaním ústavnej akceptovateľnosti uvedeného právneho záveru krajského súdu sa ústavný súd nemôže stotožniť s argumentáciou sťažovateľky o irelevantnosti rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obo 312/94 z 27. októbra 1994, na ktoré poukázal

v odôvodnení napadnutého uznesenia krajský súd. Ústavný súd rešpektuje, že je primárnou úlohou všeobecného súdu vykladať zákony a ďalšie právne predpisy, pričom právny názor krajského súdu a jeho závery nemožno v posudzovanej veci považovať za neodôvodnené a ani za arbitrárne, t. j. také, ktoré by boli založené na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel v napadnutom konaní aplikovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie krajského súdu neobsahuje nedostatky ústavnoprávnej intenzity, na základe ktorých by mohol vysloviť porušenie sťažovateľkou označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

Keďže ústavný súd nezistil porušenie základného práva sťažovateľky podľa ústavy ani práva podľa dohovoru, nerozhodoval už o jej ďalších návrhoch z dôvodu, že tieto sa viažu na vyslovenie porušenia základných práv a slobôd a úspech v konaní pred ústavným súdom.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. mája 2016